

Politicorvm Libri Decem

Contzen, Adam

Colonia, [1621]

Cap. XVII. Comitum consideratio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95437](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95437)

Obsequium
quid.

bus, apparitores, obsequium dicebatur totum apparitorum agmen, quod tutela pariter & honori erat. Quia vero in aula crebra est mentio Scholæ, Scholasticorum, de illis non nihil agendum cenfeo.

Scholastici quidem quasi eruditioni & philosophiæ vacantes dici solent, Serapionem Hieronymus testatur ob elegantiam ingenij Scholasticum esse dictum, Saluianus Scholasticos & discretos coniungit, Aug. de Dial. proprie & primitus dictos Scholasticos eos ait, qui adhuc in Scholis sunt, omnes tamen, qui in literis viuunt, hoc nomen usurpare.

At Scholæ & Scholastici in Republica aliam plane significationem habebant: Scholasticis Præfectis Prætorio, Prouinciarumque Præsidibus in Concilio aderant.

Scholastici
in Consilio
Præsidum
erant.

Scholæ ordinum militantium facere, ita dictæ per antiphrasin, quod minime ociose sint, vt multi arbitrat, ego reuera ob ocio dictas arbitror, exercitatio enim armorum non erat tanta, vt videri possent, non esse ociose. Magnam partem in ocio miles agit. Schola Vegetio centuria est, l. 2. c. 21.

Scholarum
una.

Non fuisse autem nimios Scholarum militarium labores, satis ipsæ leges indicant. Nam vnde decem Scholarum militia facilius fuit, quæ eorum, qui sub excellis Magistris militum tolerabant militiam, & quidem duæ Scholæ inermes militabant, quæ erant Silentiorum, & agætium in rebus, ceteræ armatæ, & quasi in militia prætorii, hoc est, abundanti, molli, ociose, quæ magis in pompâ, quæ periculis cernitur. Hinc duæ Scholæ Candidatorum, Seniorum, & Iuniorum, quos posterior ætas Ostensionales vocauit, quod ad ostentationem Maiestatis proceritate, & formâ commendati regnantibus astarent. Varius tamen diuerso tempore Scholarum numerus fuit.

Ostensionales.

Huc pertinent Ducenarii, & Centenarii, quæ legionum dignitates sunt, sed ad officia Palatina translata. Centum & ducentis cohortalibus præerant. Ducena, & Centena ipsa dignitas dicebatur, Paulus Samosatenus Ducenarius potius, quam Episcopus dici voluit. Erant illi in Schola agentium in rebus; Procuratores Ducenarios primus Augustus instituit. Dio l. 53. qui tributa colligebant, ita dicti, quod ducenta Sesteria in censu haberent. Qui autem ordinem regebat Primicerius dicebatur, Primicerius aulæ iuxta illius in aulâ præerat. ordinat omnes in aula.

Proto-
uestiarius.

§. 5. Erant & hæc officia in aula regia præcipua. Protouestiarius præerat Vestiario quod interius erat, cimeliaque preciosa seruabat, at protouestiarius ætarij præses erat, magna eius dignitas, & comitali largitionum non impar. Sub eo erat Vestiarius, & qui in tritremi Imperatoria dicebatur Auestiarius.

Scutarius,
Strator.

Magnus Scutarius strator est Regis, equum ascendentis, & descendenti baltheum, enslemque, olim etiam scutum portagebat.

Protalogator.

Protalogator, qui præerat equis ad cursum publicum destinatis, subest magno primicerio.

Aryastasis.

Aryastasis omnium aulicorum gerebat curam, ne cui stipendium deesset.

Saccellarius.

Saccellarius elemosynis præerat. Zon. t. 3. p. 76. sed exigebat tamen, & supplicia decernebat. Eunuchi fere erant & potentes.

Magnus
Magister
hospitii.

Magnus hospitij magister sub se habet octo mensæ structores & prægustatores.

Præpositus
hospitii.

Præpositus Hospitij animaduertit in eos, qui delinquant in aulico ministerio, vel ubi Rex agit.

Procures
hospitii.

Procures alij in palatio versabantur, & codicillis fiebant, honore & titulis sine labore, & emolumento gaudebant. Cassiod. l. 6. Var.

Rex Ribaldorum.

Aulis purgandis præest apud Gallos Magistratus, quæ Regē Ribaldorū dixerē. Ribaldi homines validi, & auxilij, baiuli, quales olim Ægyptij, itaq; ita vagabundos, atque errabundos, vappas, & nebulones

appellarunt; omne igitur hoc genus Saburra Rex ille aula abigebat, ne tanquam musca Regiis epulis inhærescerent, palatiumque fœdarent.

§. 6. Culpa veterum aularum ordinaria erat nimia hominum multitudo. Apparitores quadringentos Proconsul Africa & Legati eius habuere. Arcad. & Honor. Cod. 12. tit. 56. Apparitioni tuæ & legatorum quadringentos censumus deputandos, de his duntaxat, quos esse sibi detractos Reipubl. membra non queruntur.

Multitudo
in veteri
Aula.

Comes orientis sexcentos Theod. & Arcad. In officio Comitum Orientis non amplius quam sexcenti apparitores habeantur, quos quidem publicis necessitatibus nouimus abunde suppetere.

§. 7. Franci multi moderatores fuerunt, centum nobiles, quibus menstrui aurei centum, centum alij illis additi sunt.

Omnium Palatinorum privilegium est, à Constantino datum, vt quæquisierint, quasi peculium castrense habeant. Omnes (inquit c. 12. r. 31. (Palatinos quos edicti nostri iam dudum certa privilegia superfundunt, rem si quam, dum in palatio nostro morantur, vel parsimonia propria quæsierint, vel donis nostris fuerint consecuti: vt Castrense peculium habere præcipimus. Quid n. tam ex Castris est, quam quod nobis conscitis ac prope sub cõspectibus nostris acquiritur: Sed nec alieni sunt à puluere, & labore Castrorum, qui signa nostra comitantur: qui præsto sunt semper actibus: quos intentos & eruditos studiis, itinerum prolixitas, & expeditionum difficultas exercet. Ideoq; Palatini nostri, qui privilegiis edicti vti potuerunt, peculia sua præcipua retineant, quæ dum in Palatio nostro constituti sunt, aut labore (vt dictum est) proprio, aut donatione nostra quæsierint. PP. X. Kal. Iun. Constantino A. VI. & Constantio Cæs. Coss.

Quicquid
Aulici ac-
quirunt, pe-
culium Ca-
strense cen-
setur.

Denique erat & Tribunus rerum nitentium, qui id muneris habebat, vt palatium, & publica curarentur omnia, ac niterent.

CAP V T XVII.

Comitum consideratio.

§. 1. Comitum dignitas nunc in immensum creuit, olim ita dicebantur, quæ Principem comitaretur. Ipsa aula Principis Comitatus dicebatur; nec aliud erat, quam mitti ad Principem, si quis diceretur mitti ad Comitatum. Soc. hist. Ecc. l. 2. c. 23. Ammian. l. 28. sacrum Comitatum vocat Symmachus l. 2. c. 8. l. 9. c. 8. Comitatenfes Legiones aut Vexillationes inde dictæ sunt. L. nemo c. de re militari. Comes etiam dicebatur, qui Comitatum ordinabat.

Comites
qui Princi-
pem comi-
tabantur.

§. 2. Comitum dignitas partim in magnis nunc Principibus, partim in vilissimis hominibus residet, partim mediocribus. Magni Principes sunt Comes Palatinus Rheni elector, Comes Flandriæ, Tirolis; Viles quidam, qui Codicillis Cæsarū Comitatus, seu Palatinatus honore donati, vagabundi discursant, & titulo honoris sese iactant, multi tamen viri honesti & militares ea dignitate insigniuntur. Fuere quidem illi vere Comites quandoque Imperatoris, sed nunc cum tanquam dignitatem præferant, Comites ex sola consuetudine appellari non debent.

Comitum
dignitas
magnis &
paruis com-
munis.

Quamuis ex ea consuetudine initium nominis sit & origo. Adrianus enim Senatum in aulam transtulit, optimatum selectissimis in cohortem amicorum adscitis, qui Comitatus Cæsaris dicebatur. Spartian. in Adriano. Postea honoris titulus datus aliis etiam est, vt professoribus, qui viginti annos publice legunt. Nunc vero cum sint in Germania Pfaltzgrauij, Landgrauij, Marckgrauij, Burgrauij, hoc est, Comites Palatij, Limitum, Burgorum, id est, arcium, aut oppidorum, erronei illi Comitum Palatinorum duntaxat nomen usurpant.

Origo Co-
mitum.

Comes autem Palatinus ita dicitur à Palatio, non à Regione

Electoris
Palatini
dignitas.

Eadem Ele-
ctoris Sa-
xonie pote-
stas.

Comites
Consulibus
aequati.

à Regione Capellatiana, quæ à Palas nomen habet, cui præ-
est Comes Palatinus, quæ patrio nomine dicta est Pfaltz,ia,
ut putat doctissimus Petrus Georgius Tolof. l. 6. Syn-
ragm. c. 8. Vere enim Comes Palatinus à Palatio Cæ-
saris atque ab ea, quam habet in eo dignitatem, ap-
pellatur. Nam primo Archidapifer est, quod officium
est Palatinum, deinde vacante Imperio, est vnus
partis Vicarius. Tertio Iudex in causis, quibus Impe-
rator impetitur, quæ est eximia dignitas. Ita est in au-
rea Bulla. §. de iure Comitum Palatini Rheni, & Du-
cis Saxonie. Quoties insuper, ut præmittitur, sacrum vaca-
re continget Imperium, Illustris Comes Palatinus Rheni, sacri
Imperii Archidapifer, ad manus futuri Regis Romanorum,
in partibus Rheni & Suevie, & in iure Franconico, ratione
Principatus seu Comitatus Palatini privilegii, esse debet pro-
uisor Imperii, cum potestate iudicia exercendi, ad beneficia
Ecclesiastica presentandi, recolligendi redditus, & proventus,
& inuestiendi de feudis, iuramentum a fidelitatis, vice & nomine
sacri imperii, recipiendi, quæ tamen per Regem Romanorum,
postea electum, suo tempore omnia innovari, & de nouo sibi
iuramenta ipsa præstari debent, feudis principum duntaxat
exceptis, & illis, quæ Sahnlehen vulgariter appellantur,
quorum inuestituram & collationem soli Imperatori, vel
Regi Romanorum specialiter referuamus. Ipse tamen Comes
Palatinus omne genus alienationis, seu obligationis rerum
imperialium, huiusmodi prouisionis tempore expresse sibi no-
uerit interdictum. Et eodem iure prouisionis Illustris Ducem
Saxonie sacri Imperii Archimareschallum frui volumus, in
illis locis, ubi Saxonica iura seruantur, sub omnibus modis &
conditionibus sicut prius est expressum. Et quamuis Imperator
sive Rex Romanorum super causis, quibus impetitus fuerit,
habeat, sicut ex consuetudine introductum dicitur, coram
Comite Palatino Rheni, sacri Imperii Archidapifero, Electore
principis respondere: illud tamen iudicium Comes ipse Palati-
nus non alibi, præterquam in Imperiali Curia, ubi Imperator,
seu Romanorum Rex præsens extiterit, poterit exercere. Flo-
rente Gallorum & Germanorum imperio viribus
præerant Comites, qui Iudices, & quasi Prætores
erant, Beat. Rhen. l. 2. rerum German. Cum autem
vel ob merita, vel euentus bellorum interdum comi-
tatum administrationes perpetuæ fierent, & hæ-
reditariæ, inde nati sunt Comites & Marchiones,
quorum nunc in imperio magna est multitudo, di-
gnitas & potestas.

§. 3. Arcadius & Honorius Comites Proconsu-
libus æquarunt. Eos qui (c. 12. t. 10.) tranquillitatis nostræ
consistorii dici Comites meruerunt, spectabilibus proconsuli-
bus æuari generaliter decernimus. Dat. VII. Kal. Octob. C. P.
Theodoro V. C. Coss. Hoc de Consistorianis, de Comi-
tibus rei militaris t. 12. Honorius & Theodosius ad-
orandi Principis potestatem firmarunt: Prepositos ac
tribunos Scholarum, qui inquietudinis epulis adhibentur, &
adorandi Principis facultatem antiquitus meruerunt: (in-
ter quos comites etiam sacri stabuli, & cura palatii numeran-
tur) si primi ordinis Comitum cum Prepositura meruerunt,
& casu ad altiora non peruenierint, deposito sacramento inter
eos, qui Comites Aegypti, vel Pontica dioceseos fuerint (quo-
rum par dignitas est) haberi præcipimus, alios qui honore Co-
mitum regimen fuerint nati, absolutos militiâ inter eos, qui
Duces fuerint prouinciarum, numerari iubemus. Dat. 7. Kal.
Apr. C. P. Lucio V. C. Coss. Decuriones palatii post emen-
sum fideliter obsequium poterant inter Comites
taxari. Cod. 12. de Silentariis & Decurionibus. Decuriones
nostri palatii post emensum fideliter obsequium, postque depo-
sita sacramenta militiâ electionem habeant, siue ex magistro
officiorum, velut agentes dignitatem consequi à nostra Ma-
iestate maluerint: siue inter viros illustres Comites, domesti-
corum videlicet inter agentes taxari: ut tam in adoranda no-
stra Serenitate, quam in salutis administrantibus, & reli-
quis prædicti honoris privilegiis, nec non nostro consistorio his ho-
nor omnifaria referretur. Dat. Prid. Kal. Nou. C. P. Honorio
X. & Theodosio V. L. A. A. Coss.

Hac dignitate donati etiam sunt Archiatri Pala-
tij, ita Honorius & Theodosius. Archiatros intra pala-
tium militantes, si comitiæ primi ordinis nobilitauerit gra-
dus, inter vicarios taxari præcipimus, siue iam pridè depose-
runt militiâ, siue postea deposuerint: ita ut inter Vicarios Du-
ces, qui administrauerint, & eos qui comitiâ primi ordinis
meruerint, nihil intersit, nisi tempus, quo quis administraue-
rit, vel comitiâ adeptus est insignia. Dat. 12. Kal. Apr. C. P.
Lucio V. Coss.

§. 4. Comitum stabuli magnæ authoritatis fuisse
cõstat; nam Valentinianus fratrem Valentem ea di-
gnitate ornauit. In Germania ordinaria dignitas est
inter mediocres. In Gallia inter summas, imo pericu-
losissimas. Constabularium vel conestabilem appel-
lant voce corrupta. Olim, cum bellum erat, equita-
tus illi committebatur, postea totus exercitus, ius in
milites omnes habebat, statibus etiam Regis & Co-
gnatis imperabat. Tum creuit auctoritas, cum offi-
cium factum est perpetuum. Huius itaque dignitas
maxima est, cui Mareschalli ceteri sub sunt. Ideoque
& Regem in potestate habet. Mareschalli sunt vice
Comitistabuli, & Magistri equitum, olim quatuor
fuerunt, postea diuidendæ potentie numerus auctus,
ut octo essent. Magister peditum vicarius est proprie
Constabuli.

§. 5. Ducum, Comitumque à Carolo Magno
non erat auctoritas singularis, erant instar præsidum
Romanorum, quos Imperatores arbitrio suo vel a-
moueant, vel reponcant in locum dignitatis, quem
admodum amici Regum nunc talentum, nunc de-
narium valent, prout locum illis Rex illis assignat.
Pares confanguinei, & fratres Regum diceban-
tur, postea duodecim ita vocati sunt, alioqui & pa-
rentes sic vocantur.

Refert Bullingerus legisse se in veteri Codice,
Regem duos Patricios, hunc quatuor Duces, Du-
cem quatuor Comites, illum quatuor Barones, Ba-
ronem quatuor Castellanos, hunc quatuor Va-
llos habere oportere. Alio in Codice: Comitum
præfesse decem Marchionibus, Marchionem decem
Baronibus, quod scriptum esse credo, seruatum ar-
bitror nunquam. Marchiones à limitibus esse non
dubito, Marc Germanis non est equus generosus,
sed Maerequus est, & forte equus. Marckantem siue
March est limes.

§. 6. Comes rerum priuatarum, initio procura-
tor Cæsaris, & deinde Comes rei Dominice, alius &
sub eo fuit Comes largitionum priuatarum. Postea
de bonis caducis, de incestu, de violatoribus sepul-
chrorum iudicauit. Comes sacri patrimonii ab eo et-
iam distinctus fuit, sub eo tamen fuisse videtur.

Postea idem officium, quod fuerat Comitum sacra-
rum largitionum, datum est Protouestiario, qui om-
nia preciosa, atque adeo ipsum ararium custodiebat,
id enim & postea additum est.

§. 7. Germanis quidam putant Varones esse, hoc
est, seruos militum lixas, qui stolidissimi hominum
sunt; Germani eos viros vocasse aiunt Barones, qui
sapientes veteribus. Nunc Germani eos Greshen
appellant, non quod superiorem non agnoscant, sed
quod sub summo tantum Magistratu sint: Dictionem
Germanicam esse reor, rem sumptam à Romanis: il-
li Senatores vocabant Patres, erat nomen dignitatis,
vnde & Patricij. At priscis Germanis & nunc quoq;
pater dicitur Baar contractione ex Bader / nam
Batter recentius est. Baron. igitur seu Varones qua-
si patres dicti sunt. Non ignoro alias esse aliorum de
Baronibus sententias. Quidam eos à Bagiv, aut po-
tius Bagivem dictos arbitrantur, quod grauitate & di-
gnitate præfent alij ab arcibus, quas Græci postero-
res ex hebræo dixerunt Bagiv. A בַּגִּיב, hoc est, creando
qui deriuant, longius à recto abeunt. Quid enim Ger-
manis

Medici sa-
cra comites.

Comes sta-
buli in Gal-
lia potens.

Ordo digni-
tatum olim
scriptus.

Comes lar-
gitionum.

Barones di-
cti Patres.

Germanis
vstitum
est ex P. fa-
cere b. ex T.
vero d.

manis & Gallis in mentem veniret Hebræo nomine, & quidem tam generali nouam dignitatem insinquare? Si tamen ab Hebræo nomen est quaerendum, rectius dicemus Barones בַּרְוֹנִים Barionem, dictos quasi בַּר, electos, serenos, puros, hoc enim significatu vsitatus vtuntur Hebræi. Sed cum inter Germanos & Gallos ea dignitas sit, malo ex eorum lingua, & quidem antiqua, quam exteris petere significationem. Quibusdam in viribus, vt in aurea Moguntia, quidam opificum Magistris, quorum cura est, operas peregrinos aduenientes curare & dirigere, Patres appellantur. Audire tamen & alios iuuat, Vassos esse eisdem nonnulli putant, sed ostendit Petrus Greg. Tolos. diuersos esse, l. 6. Syn. c. 10. Barones

Vassus qui dicitur.

apud Germanos & Scotos diciem quod Vassos Regios, testatur Hector Boethus. Et eo nomine contineri Blondus voluit. Eoque nomine aliqui putant Regni capitaneos dictos & magnates, omnes Duces, Comites, Marchiones. Et Otho Frisingensis Guillelmum Marchionem de Montiferato inter Italia Barones refert. Et antiquis quoque in Gallia, Barones, Comites dici placuit aliquando, vt pluribus docet Rhenatus Chopinus. Baldus autem hunc à Langhardis magnum Castellatum vocari notat, & in Gallia quoque Boerius, eumque esse qui infima, media, & summa coercionis ius in arce quadam concessione Principis obtinuerit. Susspicantur alii Baronem

Valuassor.

eum dici, qui Valuassor magnus & Capitaneus Regis in feudis dicitur, quem de plebe aliqua, vel de parte Princeps inuestiuit. Aliis autem placuit quemlibet infra Comitem habentem aliquam dignitatem dici Baronem: Voluerunt enim digniorem esse Comitatum Baronia. Neq. vulgo probatur sententia eorum, qui has dignitates confundunt, eo quod saepe vtreg, nomen in iure simul vt diuersa. Quidam & supremam post Regiam potestatem Baronis, quod ad clientelariū pertinet, eosq. Barones à Græco verbo βασις dictos autumant, q. grauitate, dignitate, ceteros Dominos Beneficiarios anteire debeant: eiusq. rei testimonium ex Cicrone citant ad Atticum. Apud Patronū, & reliquos Barones te in maxima gratia posui, &c. Vbi tamen alii Barones legunt. Alii Barones à forma edificiū clientelariū deducunt, q. domus vndiq. oclusa, & substructa turribus, Baris à Palestinis dicantur teste Rhodigino.

Vnde Barones dicti.

Sed si ex aliis linguis nostram interpretari liceat, mihi verior declinatio videtur ex Hebræo sermone, vt Baro dicatur, veluti creatura noua, & creatio quæ nō sit nec Dux, nec Marchio, nec Comes, sed nouum quid. Sic n. Hebræi dicunt, bara בָּרָא creauit, & בַּרְוֹנָה signentum, creaturam nouam, vel à barach בָּרַח elegit, vt dicatur Baro, electus. Et apud Rabinos etiam בַּרְוִין Barion dicitur satelles, qui dicitur vulgo spatharin, spadacin. Et c. 11. Vassos ostendit maiores Principes dici, & Valuassores, & Valuassinos. Verba eius. Valuassores putant dictos, q. ad valuas flarent Dominorum: sicut & apud Reges Hebræorum fiebat. Minores Valuassores, Valuassinos quoq. dixerūt. Et iterum qui à minoribus Valuassoribus feudum accipiebant, dicebantur minimi Valuassores. Sic itaq. tres gradus Valuassorum, Maiorum, minorum & Minimorum. Eratq. liberum communi iure minoribus, auferre à minimis feudum pretio restituto, si illud illis vendidissent: non tamen licuit Mediolanensi consuetudine, quia eiusdem iuris sunt minimi ac maiores. Horum omnium respectu Seniores dicuntur Duces, Comites, Marchiones, qui à Rege feudum accipientes aliis dederint, quasi primi Feudatarii ante maiores Valuassores. Ex voce hac, Seniores, deducta vox Seigneur. Valuassores etiam milites dicuntur Seniorū. Itan. sepe Conradus I. in lege addita Francicis, & Longobardicis, titulo de beneficiis, & terris tributariis vsurpat. Sic vsurpauit Pipinus in lege, quam de re in tertiatia hoc modo tulit: Vt nullus comparet Caballum, Bouē, lumentum, vel aliam rem, nisi illum hominem cognoscat, qui eum vendiderit, aut de quo pago est, aut vbi manet, & quis est eius Senior. Dicebant Franci Valallos & Vassos, vt exat tit. de Vassis Dominicis & Ammonius ait, Carolum Magnum ordinasse per totam Aquitaniam Comites, Abbatesq. nec non alios quā plurimos, quos vulgo Vassos, inquit, vocat, ex gente Francorum. Et alibi tradit, Tassilonem Ducem Baiuvariorum venis-

se cum Primoribus gentis suæ, & more Francico in manus Regis, in Vassaricum manibus suis semetipsum commendasse: fidelitatemq. tam ipsi Regi Pipino, quam ipsi filiis Carolo, & Carlomanno iureiurando supra Corpus S. Dionysii promississe, &c. Similiter & omnes primores ac maiores natu Baiuvarios. Quidam dicunt, appellatos Vassallos à vas radis, eo quod in forma fidelitatis obligationem iurauerint Domino, alii dicunt à nomine Francico Vassi, quod fortē significat. Nempe quod Domini feuda delectis fortibus militibus concederent. Bassalar lingua Turcica homines precipui dicuntur, vt scilicet ita loqui, capita, qui propter Consilium semper Principem comitantur: Sic Sattapa & maiores dignitatis homines, Turcis etiam appellantur Basse, quorum & alii alius maiores. Sic Basse à basis aliis pro dignitate honorantur. Itaque forte & βασις quasi Vassi dicti sunt.

CAPVT XVIII.

Romani Consulatus consideratio.

§. 1. IN ciuitate Romana primaria exactis Regibus dignitas fuit Consulatus, quo quidem in Magistratu creando, ornandoq. multa sapientissime, aliqua minus prudenter instituta inuenio. Non q. sapientiā deficerentur, sed quod metu, æmulatione, cupiditate recti metas transilirent.

Leges Romanorum ex contentione late quietem impedierūt.

§. 2. In Consulibus creandis principio integerrime actum est: Duo à Præfecto vrbs ex commentarijs Seruij Tullij creati sunt, anno vrbs condita ducentesimo quadragésimo quarto. L. Iunius Brutus, & L. Tarquinius Collatinus, idq. Comitibus Centuriatis.

Primi Consules pulsus Regibus.

Centuriata Comitia prætulit Serui, ne in humiliorum manu essent Comitia. Nam cum esset maior pars pauperum, nihilominus in ditissimorum potestate erant Magistratus; Sex classes erant, prima erat ditissimorum, altera diuitum. Centuriæ erant centum & nonaginta tres, in prima classe erant Centuriæ 98. secundā viginti. Duæ igitur illæ classes consentientes Magistratus designabant. Ceteri Magistratus minoris tributis Comitibus creabantur, in quibus cum plus valeret populus, Q. Fabius, & P. Decius turbam Forensē quæ mista fuerat omnibus tribubus in quatuor vrbanas coniecit tribus. Atque ita semper in præcipuorum potestate fuere Comitia, quod magno opere curandum est in liberā Republica, ne improbi & egentes eum designent Consulem, cui affligi & euerti Rempubliam expedit.

In Comitibus Centuriatis diuites præualebāt.

§. 3. Ætas Consularis, annorum erat 42. nec nisi decem annorum spacio ordinarius ad eum reditus; quin & hoc seruatum, vt per gradus, & alios Magistratus bene gestos ad summam dignitatem aditus fieret. Hæc tamen omnia quandoq. vel ambitione, vel necessitate Reipub. mutata sunt. Postea ætatis ratio neglecta, Honor. Puer ad Consulātū euectus est.

Tributorū Comitiorum vis ad diuites translata.

Claudian. Inter cumabula Consul Proueheriū posito signans modo nomine fastos, Donaturq. tibi, qui te produxerat annus, Ipsa Quirinali paruum te cinxit amictu Mater, & ad primas docuit reptare curules.

Matura ætas Magistratum sit.

§. 4. Consul magnus honos erat. Nam primo, sella ei erat eburnea, plane regia. Hinc amplissima dignitas dicitur, omnibus dignitatibus antepositur, & ipsi est Imperatoribus expetitus honos. Statius l. 4. Sylvarum.

Signa honoris sella curulis.

Lucemque à Consule ducit

Omnis honor.

Deinde toga prætexta. Ab Imperatoribus ea dari solebat ævo posteriori. Vopiscus in probō, Te manet Capitolina palmata. Valerianus scripsit ad Aurelium. Cape igitur tibi pro rebus gestis tuis coronas murales quatuor, &c. togam prætextam, tunicam palmatam, togam pictā, subarmalem profundā, sellam eboratam: nam te Consulem hodie designo, scripturus ad Senatū vt tibi deputer scipionē, deputer etiam fāsces.

Toga prætextata.

Hæc